

ISSN 1817-2237

**Вісник
Донецького
національного
університету**

НАУКОВИЙ
ЖУРНАЛ
Заснований
у 1997 році

Серія А
**природничі
науки**

2/2013

Головна редколегія Вісника

Головний редактор – д-р фіз.-мат. наук, акад. НАН України **В.П. Шевченко**

Заст. головного редактора – д-р фіз.-мат. наук, проф. **С.В. Беспалова**

Члени редколегії: д-р екон. наук, акад. НАН України **О.І. Амоша**; д-р фіз.-мат. наук, чл.-кор. НАН України **В.М. Варюхін**; д-р біол. наук, чл.-кор. НАН України **О.З. Глухов**; д-р фіз.-мат. наук, акад. НАН України **О.М. Ковальов**; д-р юрид. наук акад. НАН України **В.К. Мамутов**; д-р філол. наук, проф. **С.С. Отін**; д-р хім. наук, акад. НАН України **А.Ф. Попов**; д-р екон. наук, проф. **Ю.В. Макогон**.

Редакційна колегія серії А (природничі науки)

Головний редактор – д-р фіз.-мат. наук, акад. НАН України **В.П. Шевченко**

Відповідальний редактор – д-р фіз.-мат. наук, проф. **С.В. Беспалова**

Заступник відповідального редактора – д-р фіз.-мат. наук, проф. **Б.В. Бондарєв**

Відповідальний секретар – канд. фіз.-мат. наук, доц. **Є.В. Алтухов**

Члени редколегії: д-р хім. наук, проф. **А.С. Алемасова**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **А.І. Бажин**; д-р хім. наук, проф. **С.Л. Богза**; д-р біол. наук, проф. **М.І. Бойко**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **В.П. Бурський**; д-р фіз.-мат. наук, чл.-кор. НАН України **В.М. Варюхін**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **В.В. Волчков**; д-р хім. наук, проф. **Є.І. Гетьман**; д-р біол. наук, чл.-кор. НАН України **О.З. Глухов**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **А.С. Гольцев**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **Г.В. Горр**; д-р фіз.-мат. наук, чл.-кор. НАН України **В.Я. Гутлянський**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **В.О. Деркач**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **К.М. Довбня**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **С.О. Калоєров**; д-р техн. наук, проф. **А.О. Каргін**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **О.А. Ковалевський**; д-р фіз.-мат. наук, акад. НАН України **О.М. Ковальов**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **Ю.М. Кононов**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **О.Г. Милославський**; д-р хім. наук, проф. **В.М. Михальчук**; д-р техн. наук, проф. **С.В. Мишко**; д-р техн. наук, проф. **Ф.В. Недопьокін**; д-р хім. наук, проф. **Й.О. Опейда**; д-р хім. наук, акад. НАН України **А.Ф. Попов**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **В.Ф. Русаков**; д-р біол. наук, проф. **В.І. Соболев**; д-р техн. наук, проф. **В.І. Сторожев**; д-р техн. наук, проф. **О.Б. Ступін**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **Р.М. Тригуб**; д-р фіз.-мат. наук, проф. **В.М. Шаталов**; д-р хім. наук, проф. **О.М. Шендрік**; д-р біол. наук, проф. **М.М. Ярошенко**.

The Chief Editorial Board of the Bulletin

The Editor-in-Chief – Dr. of phys. and math., acad. of NAS of Ukraine **V.P. Shevchenko**

The Deputy Editor-in-Chief – Dr. of phys. and math., prof. **S.V. Bespalova**

The Members of the Editorial Board: Dr. of econ., acad. of NAS of Ukraine **A.I. Amosha**; Dr. of phys. and math., corr. mem. of NAS of Ukraine **V.M. Varyukhin**; Dr. of biol., corr. mem. of NAS of Ukraine **A.Z. Glukhov**; Dr. of phys. and math., acad. of NAS of Ukraine **A.M. Kovalyov**; Dr. of law, acad. of NAS of Ukraine **V.K. Mamutov**; Dr. of philology, prof. **E.S. Otin**; Dr. of chem., acad. of NAS of Ukraine **A.F. Popov**; Dr. of econ., prof. **Yu.V. Makogon**.

The Editorial Board of a Series A (Natural Sciences)

The Editor-in-Chief – Dr. of phys. and math., acad. of NAS of Ukraine **V.P. Shevchenko**

Executive Editor – Dr. of phys. and math., prof. **S.V. Bespalova**

The Deputy of the Executive Editor – Dr. of phys. and math., prof. **B.V. Bondarev**

Executive Secretary – Cand. of phys. and math., assoc. prof. **E.V. Altukhov**

The Members of the Editorial Board: Dr. of chem., prof. **A.S. Alemasova**; Dr. of phys. and math., prof. **A.I. Bazhin**; Dr. of chem., prof. **S.L. Bogza**; Dr. of biol., prof. **M.I. Boyko**; Dr. of phys. and math., prof. **V.P. Burskii**; corr. mem. of NAS of Ukraine **V.M. Varyukhin**; Dr. of phys. and math., prof. **V.V. Volchkov**; Dr. of chem., prof. **E.I. Getman**; Dr. of biol., corr. mem. of NAS of Ukraine **A.Z. Glukhov**; Dr. of phys. and math., prof. **A.S. Goltsev**; Dr. of phys. and math., prof. **G.V. Gorr**; Dr. of phys. and math., prof. **V.Ya. Gutlianskiy**; Dr. of phys. and math., prof. **V.A. Derkach**; Dr. of phys. and math., prof. **E.N. Dovbnya**; Dr. of phys. and math., prof. **S.A. Kaloerov**; Dr. of tech., prof. **A.A. Kargin**; Dr. of phys. and math., prof. **A.A. Kovalevskii**; Dr. of phys. and math., acad. of NAS of Ukraine **A.M. Kovalyov**; Dr. of phys. and math., prof. **Yu.N. Kononov**; Dr. of phys. and math., prof. **A.G. Miloslavsky**; Dr. of chem., prof. **V.M. Mihal'chuk**; Dr. of tech., prof. **S.V. Myshko**; Dr. of tech., prof. **F.V. Nedopiokin**; Dr. of chem., prof. **I.A. Opeyda**; Dr. of chem., acad. of NAS of Ukraine **A.F. Popov**; Dr. of phys. and math., prof. **V.F. Rusakov**; Dr. of biol., prof. **V.I. Sobolev**; Dr. of tech., prof. **V.I. Storozhev**; Dr. of tech., prof. **A.B. Stupin**; Dr. of phys. and math., prof. **R.M. Trigub**; Dr. of phys. and math., prof. **V.M. Shatalov**; Dr. of chem., prof. **A.N. Shendrik**; Dr. of biol., prof. **N.N. Jaroshenko**.

Адреса редакції: Донецький національний університет
вул. Університетська, 24
83001, Донецьк

Тел: (062) 302-92-23, 302-92-93

E-mail: res.pro-rector@donnu.edu.ua

ЗМІСТ

Математика

- Величко О.В., Ткаченко І.Г.* Обчислення деяких інтегралів типу Ханкеля 7
Золота А.В. Явні розв'язки однієї стохастичної моделі В.Леонтьєва 11

Механіка

- Антоньєва Н.В., Кононов Ю.М.* Необхідні умови стійкості рівномірного обертання на струнному підвісі дзиги Лагранжа з двошаровою ідеальною рідиною 14
Бондаренко Н.С., Гольцев А.С. Коефіцієнти інтенсивності напружень при термопружному згині ізотропних пластин із теплоізолюваним розрізом у випадку симетричного теплообміну 20
Возняк А.О., Котов Г.О. Прецесійні рухи гіростата зі змінним гіростатичним моментом 27
Гачкевич О.Р., Козакевич Т.В., Гаск М. Варіант числової методики визначення зумовленого структурними перетвореннями залишкового напруженого стану сталевих пластин за нагріву рухомими розподіленими джерелами тепла 37
Жоголева Н.В. Другі гармоніки хвиль Лява в анізотропних шарі на півпросторі при жорсткому закріпленні або мембранному покритті зовнішньої грані 44
Ковальов В.А. Розподіл швидкостей рідини у тороїдних посудинах обертового тіла з рідиною 51
Николишин М.М., Махоркін М.І. Гранична рівновага замкнутої циліндричної оболонки з поздовжньою тріщиною за змінного в часі навантаження 56
Процюк Б.В., Горун О.П. Термопружний стан безмежного трискладового тіла за періодичної дії теплового потоку 64
Фоменко М.В. Коливання неперервно-неоднорідної за товщиною пружної пластини з жорсткими торцями 71
Ванг К., Пан І., Дергачова Н.В. Чутливість параметрів гірської породи блочно-ієрархічної структури у випадку системного розсіювання енергії на поширення маятникових хвиль 78

Фізика

- Метлов Л.С.* Розрахунок параметрів НЕТ на прикладі твердого тіла з вакансіями методами молекулярної динаміки 84
Нікітенко М.І. Механізм утворення і гіроскопічна модель атома водню 90
Пащинська О.Г. Інтенсифікований рух дефектів у наноструктурних матеріалах, отриманих інтенсивною пластичною деформацією 98

Хімія

- Александров В.Д., Покинтелиця О.А., Щebetовська Н.В., Александрова О.В.* Аналіз шляхів кристалізації сплавів в системі нафталін-дифеніл 103

<i>Біла Н.І., Білий О.В., Пронько Л.М., Попов О.А.</i> Розрахунок констант дисоціації моногідроксibenзойних кислот та їх естерів у присутності ПАР	108
<i>Виноградов В.В., Николаєвский А.М., Хіжан О.І.</i> Поліфункціональні інгібітори в реакціях окиснення органічних речовин молекулярним киснем	113
<i>Гумерова Н.І., Касьянова К.В., Нотіч А.В., Розанцев Г.М., Радіо С.В.</i> Синтез та морфологія поверхні гетерополігексавольфрамонікелатів (II) європія та лютеція	118
<i>Кочканян Р.О., Празднікова Т.М., Боровик А.Д.</i> Синтез глобулярних мідь-вуглецевих наноструктур з графеновою оболонкою	123
<i>Малиш О.В., Швед О.М.</i> Поведінка галогенідів тетраетиламонію в реакції розкриття оксиранового циклу епіхлоргідрину протонвмісними нуклеофілами	130
<i>Прокончук Н.М.</i> Термічні перетворення потрійних акваамінодифосфатів кобальту(II)-нікелю(II)-купрум(II)	134
<i>Чеботарьов О.М., Снігур Д.В., Єфімова І.С.</i> Кольорометричні функції повного колірнього розрізнення та показника жовтизни – кількісні характеристики кислотно-основних властивостей пеларгонідину	139

Біологія

<i>Герасимов І.Г.</i> Внутрішній час біологічних систем, що самоорганізуються	143
<i>Кирилов А.К., Казиміров О.М.</i> Фрактальна розмірність часових рядів біологічних процесів та об'єктів	149
<i>Соболев В.І., Кметко І.Л.</i> Характер дії експериментального гіпертиреозу на температурний ефект ізотонічного скорочення скелетного м'яза білих щурів	156

Екологія

<i>Недопьокін Ф.В., Дрьомов В.В., Куліков М.І.</i> Розрахунок гідродинамічного опору волосяних йоржів рідкому потоку	161
<i>Шавкун В.В., Капустін О.Є., Бутенко Е.О.</i> Кінетичні дослідження процесів нейтралізації відстійника полігону твердих побутових відходів	164

Інформатика

<i>Маковецький Д.М.</i> Обґрунтування вимог та вибір засобів тестування генераторів псевдовипадкових послідовностей	168
<i>Романюк В.В.</i> Єдиний розв'язок у загальній строгій задачі усунення однопараметричної тримодельної невизначеності за принципом гарантовано мінімальних абсолютних відхилень	176
Правила для авторів	183

До відома авторів

Науковий журнал «Вісник Донецького національного університету. Сер. А: Природничі науки» включено до переліку наукових видань, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт. Постанови президії ВАК України:

№ 1-05/8 від 22.12.2010 – *Механіка (фіз.-матем. науки)*;

№ 1-05/5 від 01.07.2010 – *Хімічні науки*;

№ 1-05/2 від 23.02.2011 – *Біологічні науки*;

№ 1-05/4 від 22.04.2011 – *Інформаційні технології (технічні науки)*.

Реферативна інформація відображається:

- у загальнодержавній реферативній базі даних «Україніка наукова» та публікується у відповідних тематичних серіях УРЖ «Джерело» (вільний доступ к ресурсам на Web-сервері <http://www.nbu.gov.ua>);
- у відповідних тематичних серіях реферативних журналів і реферативній базі даних Всеросійського інституту наукової і технічної інформації (ВІНІТІ) Російської академії наук з розміщенням відомостей про журнал в міжнародній БД «Ulrich's Periodicals Directory».

СОДЕРЖАНИЕ

Математика

- Величко Е.В., Ткаченко И.Г.* Вычисление некоторых интегралов типа Ханкеля 7
Золотая А.В. Явные решения одной стохастической модели В.Леонтьева 11

Механика

- Антоньева Н.В., Кононов Ю.Н.* Необходимые условия устойчивости равномерного вращения на струнном подвесе волчка Лагранжа с двухслойной идеальной жидкостью 14
Бондаренко Н.С., Гольцев А.С. Коэффициенты интенсивности напряжений при термоупругом изгибе изотропных пластин с теплоизолированным разрезом в случае симметричного теплообмена 20
Возняк А.А., Котов Г.А. Прецессионные движения гиростата с переменным гиростатическим моментом 27
Гачкевич А.Р., Козакевич Т.В., Гаек М. Вариант численной методики определения обусловленного структурными преобразованиями остаточного напряженного состояния стальных пластин при нагреве подвижными распределенными источниками тепла 37
Жоголева Н.В. Вторые гармоники волн Лява в анизотропных слое на полупространстве при жестком закреплении или мембранном покрытии внешней грани 44
Ковалев В.А. Распределение скоростей жидкости в тороидальных сосудах вращающегося тела 51
Николишин М.М., Махоркин М.И. Предельное равновесие замкнутой цилиндрической оболочки с продольной трещиной под изменяющейся во времени нагрузкой 56
Процюк Б.В., Горун О.П. Термоупругое состояние неограниченного трехсоставного тела при периодическом воздействии теплового потока 64
Фоменко М.В. Колебания непрерывно-неоднородной по толщине упругой пластины с жесткими торцами 71
Ванг К., Пан И.Ш., Дергачева Н.В. Чувствительность параметров горной породы блочно-иерархической структуры в случае системного рассеивания энергии на распространение маятниковых волн 78

Физика

- Метлов Л.С.* Расчет параметров НЭТ на примере твердого тела с вакансиями методами молекулярной динамики 84
Никитенко Н.И. Механизм образования и гироскопическая модель атома водорода 90
Пашинская Е.Г. Интенсифицированное движение дефектов в наноструктурных материалах, полученных интенсивной пластической деформацией 98

Химия

- Александров В.Д., Покинтелица Е.А., Щебетовская Н.В., Александрова О.В.* Анализ путей кристаллизации сплавов в системе нафталин–дифенил 103
- Белая Н.И., Белый А.В., Пронько Л.М., Мирошниченко И.В.* Расчет констант диссоциации моногидроксibenзойных кислот и их эфиров в присутствии ПАВ 108
- Виноградов В.В., Николаевский А.Н., Хижан А.И.* Полифункциональные ингибиторы в реакциях окисления органических веществ молекулярным кислородом 113
- Гумерова Н.И., Касьянова Е.В., Нотич А.В., Розанцев Г.М., Радио С.В.* Синтез и морфология поверхности гетерополигексавольфрамоникелатов (II) европия и лютеция 118
- Кочкян Р.О., Праздникова Т.Н., Боровик А.Д.* Синтез глобулярных медь-углеродных наноструктур с графеновой оболочкой 123
- Мальши Е.В., Швед Е.Н.* Поведение галогенидов тетраэтиламония в реакции раскрытия оксиранового цикла эпихлоргидрина протонсодержащими нуклеофилами 130
- Прокончук Н.Н.* Термические превращения тройных аквааминодифосфатов кобальта(II)-никеля(II)-меди(II) 134
- Чеботарёв А.Н., Снигур Д.В., Ефимова И.С.* Цветометрические функции полного цветового различия и показателя желтизны – количественные характеристики кислотно-основных свойств пеларгонидина 139

Биология

- Герасимов И.Г.* Внутренне время самоорганизующихся биологических систем 143
- Кириллов А.К., Казимиров А.Н.* Фрактальная размерность временных рядов биологических процессов и объектов 149
- Соболев В.И., Кметко И.Л.* Характер действия экспериментального гипертиреоза на температурный эффект изотонического сокращения скелетной мышцы белых крыс 156

Экология

- Недопекин Ф.В., Дрёмов В.В., Куликов Н.И.* Расчет гидродинамического сопротивления волосяных ершей жидкому потоку 161
- Шавкун В.В., Капустин А.Е., Бутенко Э.О.* Кинетические исследования процессов нейтрализации отстойника полигона твердых бытовых отходов 164

Информатика

- Маковецкий Д.Н.* Обоснование требований и выбор средств тестирования генераторов псевдослучайных последовательностей 168
- Романюк В.В.* Единственное решение в общей строгой задаче устранения однопараметрической трёхмодельной неопределённости с принципом гарантировано минимальных абсолютных отклонений 176
- Правила для авторов 183

CONTENTS

Mathematics

- Velichko H.V., Tkachenko I.G.* The calculation of some integrals of Hankel 7
Zolotaya A.V. The explicit solution of some V.Leontief stochastic model 11

Mechanics

- Antoniewa N.V., Kononov Y.N.* Necessary conditions for the stability of the uniform rotation on a string suspension Lagrange top with a perfect fluid bilayer 14
Bondarenko N.S., Goltsev A.S. The stress intensity factors in a thermoelastic bending of isotropic plates with heat-insulated cut in the case of a symmetric heat exchange 20
Voznyak A.O., Kotov G.O. Precession motions of gyrostat with variable gyrostatic moment 27
Hachkevych A.R., Kozakievych T.V., Hajek M. Version of a numerical method for determining the residual stress state of steel plates caused by the structural changes in heating moving distributed heat sources 37
Zhogoleva N.V. Surface Love waves second harmonics in anisotropic layer on the halfspace for cases of outer plane rigid attachment or membranned surface 44
Kovalev V.A. The fluid velocities distribution in toroidal reservoirs of rotating body 51
Nykolysyn M.M., Makhorkin M.I. Limit equilibrium of closed cylindrical shell with a longitudinal crack under timerarying loading 56
Protsyuk B.V., Gorun O.P. The thermoelastic state of an infinite threelayer body under the periodic action of a heat flow 64
Fomenko M.V. Vibrations of continuously inhomogeneous in the thickness elastic plate with rigid faces 71
Wang K., Pan Y.S., Dergachova N.V. Energy dissipation and sensitivity analysis of block-hierarchical rock mass on pendulum-type waves propagation 78

Physics

- Metlov L.S.* Calculation of NET parameters on example of a solid with vacancies by molecular dynamics simulation 84
Nikitenko N.I. The mechanism of formation and gyroscopic model of the hydrogen atom 90
Pashynskaya E.G. Intensified motion of defects in nanostructured materials, obtained by intensive plastic deformation 98

Chemistry

- Aleksandrov V.D., Pokyntelytsia O.A., Shchebetovskaya N.V., Aleksandrova O.V.* Analysis of ways alloy crystallization in naphthalene–diphenyl 103
Bila N.I., Bilyj O.V., Pron'ko L.M., Miroshnychenko I.V. Calculation of the dissociation constants of mono-hydroxybenzoic acids and their esters at the presence of surfactants 108

<i>Vinogradov V.V., Nikolaevskiy A.N., Khyzhan A.I.</i> Polyfunctional inhibitors in oxidation reactions of organic compounds by molecular oxygen	113
<i>Gumerova N.I., Kasyanova K.V., Notich A.V., Rozantsev G.M., Radio S.V.</i> Synthesis and surface morphology of Europium and Lutetium heteropoly hexatungstonickelate (II)	118
<i>Kochkanyan R.O., Prazdnikova T.N., Borovik A.D.</i> Synthesis of copper globular-carbon nanostructures with graphene shell	123
<i>Malysh E.V., Shved E.N.</i> The behavior of tetraethylammonium halides in the reaction of opening of the oxirane ring of epichlorohydrin by protic nucleophiles	130
<i>Prokopchuk N.M.</i> Thermal transformation of ternary Cobalt(II)-Nickel(II)-Copper(II) heterocationic aquaammine diphosphates	134
<i>Chebotaryov A.N., Snigur D.V., Efimova I.S.</i> The CIE color difference and yellowness index functions as quantitative characteristics of pelargonidin acid-base properties	139
<i>Biology</i>	
<i>Gerasimov I.G.</i> Intrinsic time self-organizing biological systems	143
<i>Kirillov A.K., Kazimirov A.N.</i> The fractal dimension of the time series of biological processes and objects	149
<i>Sobolev V.I., Kmetko I.L.</i> Character of action of experimental hyperthyroidism on temperature effect of isotonic muscle contraction in white rats	156
<i>Ecology</i>	
<i>Nedopyokin F.V., Dremov V.V., Kylikov N.I.</i> Calculation of hydrodynamic resistance to liquid flow ruff of hair	161
<i>Shavkun V.V., Kapustin A.E., Butenko E.O.</i> Kinetic studies of neutralization processes settler landfill	164
<i>Computer science</i>	
<i>Makovetsky D.N.</i> Substantiation requirements and the choice of means testing generators of pseudorandom sequences	168
<i>Romanuke V.V.</i> Unique solution in general strict problem of convergence in single-parameter three-model uncertainty with principle of assuredly minimal absolute deviations	176
Instructions for authors	183